

GÖTEBORGS UNIVERSITET
JMG, Institutionen för journalistik och mediekunskap
Mikael Olsson
Examensarbete i journalistik 22,5 hp, vt/10
Handledare: Per Alm

Det nya landet

Ingen vet den exakta siffran, men varje år uppskattas tusentals unga afrikanska fotbollsspelare korsa Medelhavet med drömmar om ett välbetalt proffskontrakt i Europa. Att hitta billiga talanger i Afrika har blivit en affärsidé för klubbar, scouter och agenter. Men för de allra flesta spelarna blir drömmen aldrig verklighet. Utnyttjade och bedragna tvingas de återvända hem . eller i värsta fall leva ett liv på gatan i någon europeisk storstad.

Det finns dock de som har lyckats nå proffslivet i Europa. En av dem är René Makondele som 2001 kom till allsvenska Djurgården. Han träffade rätt person vid rätt tillfälle, valde rätt beslut och fick en chans att trotsa oddsen.

DET NYA LANDET

Hösten 2001 landade tre unga kongoleser på Arlanda. Förväntansfulla steg de ur planet, drömmen att bli fotbollsproffs i Europa hade precis blivit verklighet. Drygt åtta år senare är en dömd till fängelse och en har tvingats lämna landet. Den tredje sitter fast på en bänk i Helsingborg och undrar om det verkligen blev som han tänkt.

TEXT: MIKAEL OLSSON

René Makondele står med händerna innanför byxlinningen på Olympias jämngröna gräsmatta. Morgondagget har klistrat fast avklippta grässtrån på hans svarta fotbollsskor. Med halvslutna ögonlock följer han bollens bana i luften ut mot vänsterkanten. Där tar Erik Edman med ett indianhopp emot bollen, låter den rulla några meter och slår ett flackt inlägg med vänster bredsida. Rasmus Jönsson fångar bollen med bröstet och vrider sig mot målet. René rycker till, sticker diagonalt förbi en försvarare och får bollen i djupled. Fri med målvakten skjuter han hårt med vristen. Ett dovt »bam!« ekar över arenans ödsliga läktare när bollen träffar ribban. Tränaren Conny Karlsson rättar vid sidan av planen till sina glasögon utan att förändra en min. René joggar långsamt tillbaka mot utgångspositionen mellan straffområdet och mittcirkeln. Han hänger armarna i kors runt en motståndardocka i stål. På avstånd ser han hur Erik Sundin möter ett inspel på volley liggandes i luften och på något sätt lyckas placera bollen i bortre gaveln. Conny Karlssons läppar spretar ut till ett hastigt leende.

René har inte lika stor anledning att le. För några år sedan var han en stjärna i Gefle och en av Allsvenskans mest omtalade profiler. En lång rad klubbar såväl i Sverige som utomlands uppgavs vilja värva honom innan Helsingborg sommaren 2007 pungade ut sex miljoner kronor för hans namnteckning. I år har René bara fått starta en match 0-0 mot Trelleborg. Helsingborg leder Allsvenskan men det är inte många som snackar om René Makondele längre. Som om inte bänkningsvårdaren vore nog har René's gamla kompisar som kom samtidigt till Sverige från Kongo-Kinshasa råkat ännu värre ut. Yannick Bapupa sitter inlåst i häktet efter att hovrätten dömt honom till två års fängelse för våldtäkt. Och Blaise Mbemba befinner sig någonstans i Norge och letar ny klubb efter att han inte beviljades nytt arbetstillstånd i Sverige. Om ett halvår löper René's kontrakt med Helsingborg ut och det är osäkert ifall han kommer att stanna i klubben och i Allsvenskan.

René har duschat efter träningspasset på Olympia och sjunker ner i en svart skinnsoffa i arenans innandömen. Han berättar att han ofta tänker på mannen som för över åtta år sedan gjorde hans dröm möjlig och gav honom chansen att spela fotboll i Sverige.

Ó Folk jag känner i Stockholm som är från Kongo brukar säga att när de ser mig spela så tänker de på Fedo, säger René. Jag har aldrig träffat någon som liknar Fedo. Utan honom hade jag aldrig kommit till Sverige.

Men det var knappast så här varken René eller Fedo tänkte att proffslivet i Sverige skulle vara.

Mobutu Sese Seko hade sedan han tog över makten i Kongo ó eller Zaïre som landet därefter kom att heta ó i en statskupp på 60-talet isolerat sig själv och landet från västerländska influenser. Medborgarna tvingades bli medlemmar i presidentens parti ó motståndsmän hängdes på offentliga platser. Europeisk klingande namn byttes ut mot lokala ursprungsspråk och Mobutu hade själv strukit sitt franska dopnamn Joseph-Désiré. Landets finanser silades i presidentens privata kassaböcker och istället för att underhålla det enorma landets förfallande infrastruktur uppförde president Mobutu ståtliga palats.

Zaïre var ingen plats för en självständig ung man med drömmar om förändring och Europa. 1986 gav 25-åriga Fedo Moukoko upp sitt hemland för att flytta till Frankrike. Där avslogs

hans ansökan om uppehållstillstånd och Fedo drog vidare till Belgien. Relationerna mellan Bryssel och Kinshasa var frostiga sedan Mobutu distanserat sig från den forna kolonialstaten och Fedo fick även där avslag. Därmed grusades hans planer att börja sitt nya liv i en europeisk stat där han kunde göra sig förstådd på sitt hemspråk franska. Istället beviljades han uppehållstillstånd i Sverige.

I sin nya hemstad Stockholm hade Fedo svårt att hitta sin plats. Han tog olika ströjobb ó sorterade brev på Posten och öppnade en resebyrå på Norra Bantorget med destinationer till Afrika. 1991 reste han tillbaka till Kinshasa och hämtade sina två bröder Tonton Zola och Benjamin, åtta och nio år gamla, som bodde hos sin mormor sedan föräldrarna dött tre år tidigare. Trots sina svårigheter att få ett ordentligt jobb var Fedo övertygad om att hans yngre bröder hade en ljusare framtid framför sig i Sverige. Fedo tog på sig rollen som familjefar och var noga med att tidigt lära sina småbröder svenska. När något saknades i kylskåpet gav han bröderna lite pengar och skickade iväg dem själva till affären, sedan fick de leta upp vad de skulle ha så gott de kunde. Han placerade dem i Bredängs P82-lag och hjälpte själv till i klubben som tränare.

Ganska snart upptäckte Fedo att Tonton var för bra för Bredängs BK. Han kontaktade Djurgården som tog emot Tonton i pojklaget. Fedo kände äntligen att han hade hittat rätt och engagerade sig starkt i laget. Han hade själv spelat i Vita Club, en av Zaires största klubbar och när en av hans yngre bröder visade upp samma talanger satsade Fedo på fotbollen på heltid. Benjamin visade inte samma begåvning och fick spela kvar i Bredäng. För honom hade Fedo andra planer.

Tonton stack ut i Djurgårdens framgångsrika 82-lag. Bror Anders Månsson ó lagets målvakt Måns pappa och en framgångsrik affärsman som bodde på Östermalm och var känd för att alltid gå oklanderligt klädd i kostym, väst och vit skjorta ó blev imponerad av kongoleserna. I Fedo fann han en person med samma driv och entreprenörsinstinkt som sig själv ó men med en bakgrund fullständigt olik sin egen. Bror Anders nyfikenhet växte och efter träningarna körde han ibland omvägen från Östermalms IP till Sätra där bröderna Moukoko bodde. I bilen diskuterade Fedo och Bror Anders förhållandena i Zaïre. President Mobutu hade insjuknat i cancer och tvingades till långa konvalescensperioder i Europa. Under sin frånvaro tappade han kontrollen över flera regioner i de östra delarna av landet. Märkt av sin sjukdom lyckades han inte mobilisera tillräckliga krafter att försvara sin makt. Efter ett halvårs stridigheter som till slut nådde Kinshasa störtades presidenten i maj 1997 av rebelledaren Laurent-Désiré Kabila, som stöddes av ledande politiker i Uganda och Rwanda. Kabila döpte om landet till Demokratiska republiken Kongo. Mobutu Sese Seko tvingades i landsflykt och avled fyra månader senare.

Fedo Moukoko såg plötsligt möjligheter i sitt gamla hemland. Han övertygade Bror Anders om vilken potential det mineral- och folkrika ó men fattiga och djupt sargade landet förfogade över. I Kongo-Kinshasa, som landet numera kallades efter huvudstaden för att särskilja från grannen Kongo-Brazzaville, fanns ett skriande behov av att bygga upp landet efter drygt trettio års diktatur och nära ett decennium av inre stridigheter.

Under Bror Anders diskussioner med Fedo föddes tanken att utöka sin affärsverksamhet till Kongo och samtidigt bidra till en fattig del av världen. Han saknade bara en viktig detalj ó han saknade kontakter. Fedo var beredd att för Bror Anders räkning agera organisatör och vägledare, men inte heller han kände till vilka vägar som behövde trampas upp för en utomstående finansiär på väg in. De enda i Kinshasa han kände med någon sorts ställning i landet var genom fotbollen.

Fedo berättade om sin dröm att skapa ett Djurgården i miniatyr i Kinshasa. Att genom hård träning ge unga talanger chansen att komma till Europa och spela fotboll. Bror Anders nappade direkt ó idén var perfekt. Dessutom såg han en chans att hjälpa sitt favoritlag Djurgården att upptäcka lovande fotbollsspelare. Kort därefter ó läget i landet var fortfarande

instabilt efter Kabilas statskupp ó flög Fedo till Kinshasa för att rekognosera möjligheterna. Han återkom med filmer på matcher från tio tänkbara lag och efter att ha studerat filmerna och diskuterat Fedos intryck bestämde sig Bror Anders för att investera i två klubbar i Kinshasas lokala andradivision.

Egentligen var det inte tänkt att René Makondele skulle spela fotboll. Han skulle studera på universitetet i Kinshasa. Hans pappa arbetade på Kinshasas största bank och hade varit ekonomisk rådgivare och nära vän till Kongos första president, den störtade Joseph Kasavubu. René var ett privilegierat barn i Ndjili som hade en pappa med ett välbetalt jobb.

Skolavgifterna var inte gratis och de flesta gick inte i skolan längre än till årskurs sex.

ó Pappa var jättebestämd på den punkten, säger René. Jag skulle bli läkare precis som min äldre halvbror, och först skulle jag ta mitt *diplôme*, examen från grundskolan.

René tyckte att fotbollsmatcherna med kompisarna på gatan utanför var roligare än lektionerna i skolsalen. En dag berättade en av hans vänner om en klubb, J.A.C. Trésor, som sökte spelare till sitt juniorlag. Tillsammans besökte de två träningar och juniorlagstränaren blev imponerad.

ó Vi kom bra in i laget och tränaren sa att jag hade potential att nå högstaligan i Kinshasa om jag fortsatte träna med dem. Det fick mig att fundera: ska jag lyssna på pappa och ta diplommet eller på tränaren och satsa på fotbollen? Jag pratade med mamma som skakade på huvudet: »Nej, pappa kommer aldrig att acceptera att du ger upp skolan.« Hon hade rätt, pappa sa till mig att lämna fotbollen och försöka ta diplommet.

René lyssnade på sin pappa och kämpade vidare för att ta examen. Han fortsatte spela för sitt nya lag, men hann bara med matcherna på söndagarna. 1997 blev han färdig i skolan och tog sin examen. René pratade med sin pappa igen, och den här gången gav han med sig. Med ett diplom från skolan i handen kunde René söka in till universitetet och hade större chans att få ett jobb när han insåg att fotbollen inte kunde försörja honom.

René fick tidigt ta steget upp i J.A.C. Trésors A-trupp och blev en nyckelspelare för laget i Kinshasas andradivision. Efter säsongen visade flera klubbar från högsta serien, Epf-Kin, intresse för 15-åringen. På en träning kom ordföranden fram till René: »Det är en man här som vill träffa dig.«

ó Jag minns fortfarande Fedos första ord. »Du är en bra spelare, René, en dag kommer du att spela i Kongo-Kinshasas landslag och bli proffs i Europa.« Jag lyssnade väl lite halvt, det är så många som säger så i Afrika utan att det blir något.

Men Fedo var seriös. Han hade även pratat med René's lagkamrat Richard Ekunde, och någon hade hört att han hade kontakter med en klubb i Sverige. René's intresse växte och han gick med på att provspela i Fedo Moukokos nystartade klubb, trots att han inte ens visste vad den hette. På träningen trängdes han med mängder av unga och förväntansfulla spelare som René kände igen från andra lag i Kinshasaområdet. Alla gjorde sitt yttersta för att visa upp sig framför Fedo och klubbens två tränare som granskade spelet vid sidan av den gropiga planen. Fedo berättade om planerna han hade ó han skulle göra som ingen tidigare gjort i Kongo.

Spelarna skulle bo tillsammans i ett hus nära träningsplanen som en professionell fotbollsakademi och bara resa hem på helgerna. De skulle träna två gånger om dagen ó styrka och kondition på morgonen, taktik och teknik på eftermiddagen ó och när det var som varmast mitt på dagen skulle de återhämta sig i huset och ha teoripass. Klubben skulle köpa in bollar och träningskläder och anställa en egen kock. De bästa spelarna kunde få chansen i Sverige eller kanske Frankrike. René blev intresserad men när Fedo frågade om han ville spela i laget tvekade han. Vad skulle hans pappa säga om att flytta in i ett hus tillsammans med 21 andra killar för att satsa på en osäker framtid som fotbollsspelare? Fedo lyssnade och besökte René's föräldrar i Ndjili. Han lyckades övertyga dem att René hade en bra chans att bli proffs, att nå Europa och tjäna pengar som fotbollsspelare. Han lovade att se efter René och fick

föräldrarnas förtroende. Till slut gav de med sig. René flyttade tillsammans med Richard Ekunde in i huset med de andra nyblivna spelarna i klubben som fick namnet Kinshasa City. Stämningen var till en början obekvä. Spelarna kom från totalt skilda förhållanden och en del bar på traumatiska minnen från de blodiga stridigheterna i landet. Bara en sådan sak som att dela på gemensamma duschar efter träningarna var svårt att vänja sig vid. Fedo förklarade att rutinerna snart skulle sätta sig, att man som fotbollsproffs måste vara lika noga med att äta och vila som att träna. Att samla spelarna i ett internat var Fedos sätt att ha kontroll över sin 22-mannatrupp i mångmiljonstaden Kinshasa. Snart lärde de känna varandra bättre. René blev nära vän med Yannick Bapupa som vuxit upp i ett hem liknande hans eget. De började umgås även när de var hemma på helgerna och blev frontfigurer för laget. Båda spelade centralt på mittfältet eller i anfallet, René blev lagkapten och Yannick vice kapten. Med kaptensbindeln om armen fick René även ansvar för ordningen i huset. Han skrev städlistor och matscheman och såg till att spelarna var i säng klockan nio varje kväll. Fedo var ofta i Sverige och var noga med att någon höll ordning även när han inte var närvarande.

Ó Fedo sa till oss att spela fotboll som en familj, berättar René. Om Yannick eller någon annan blev fälld var jag genast där och hjälpte honom upp, om han gjorde en dålig match peppade jag honom: »Nästa match blir bättre!«

Det unga laget utvecklades fort. Första säsongen avancerade »Kin City« till högsta serien, och den märkliga satsningen på unga killar som levde tillsammans som proffs i ett hus väckte uppmärksamhet i Kinshasamedierna.

Ó Pappa kunde läsa om mig i tidningarna och det hände att TV sände våra matcher. Grannarna hemma i Ndjili pratade om mig som om jag vore en stjärna. Och om jag inte spelade bra så var Fedo noga med att ta reda på varför. Då skjutsade han mig hem på helgen och pratade med mina föräldrar om det var några problem hemma. Pappa insåg att han kunde lita på Fedo och att hans snack om proffsliv i Europa kanske inte var så främmande.

Inför Kinshasa Citys tredje säsong, vintern 2000, var Fedo övertygad om att satsningen var på väg att bli den han drömt om. Nu var det dags för nästa steg. Sedan 1997 hade han rest många gånger sträckan Stockholm-Kinshasa för att smörja kontakterna mellan laget i Kongo och den svenske finansmannen. Bror Anders Månsson hade via det nystartade bolaget Djurgården Fotboll AB gått in med kapital i den skuldtyngha favoritklubben. Han satt även med i styrelsen för bolaget som i sin tur finansierade föreningens spelarförvärv. Fedo hade en direktlänk in till hjärtat i en av Sveriges största klubbar.

Samtidigt stormade Fedos yngste bror Tonton fram i Djurgårdens pojklag och 1999 blev han uttagen till Sveriges U16-landslag. Genom frilansande talangscouten Roger Palmgren fick Tonton provspela med Bologna, Milan och Juventus i Italien innan han erbjöds kontrakt med Premier League-klubben Derby County. Affären startade en hätsk diskussion i Sverige om det moraliska i att unga spelare blev proffs utomlands. Djurgårdens tränare Zoran Lukic som tidigare lovordat Tontons potential hävdade med bestämdhet att han aldrig skulle lyckas i England och Djurgårdens ordförande Bo Lundquist anmälde affären till Svenska Fotbollförbundet. Tonton och Fedo stod på sig och skrev på kontraktet med Derby.

För Djurgårdens sportchef Ingvar »Putte« Carlsson och klubbdirektör Bosse Andersson talade Bror Anders Månsson sig varm för sitt projekt i Kongo. Han hade själv flera gånger flugit ner för att kontrollera vart hans investeringar ó en miljon kronor till Kin City varje år ó tog vägen och hade då även med sig bollar, skor eller något annat som klubben behövde. Han hade sett att Fedo lyckats med allt de båda pratat om ó en stabil organisation kring klubben, bra träningsmöjligheter och en lovande samling fotbollsspelare. Han hade också sett att Kongo-Kinshasa var ett land i ruiner. »Putte« och Bosse blev nyfikna på projektet och kände även till Fedo sedan hans tid som ungdomsledare i Djurgården. De bestämde sig för att tillsammans med Bror Anders flyga ner till Kinshasa och se om Djurgården kunde bidra på något sätt.

Kongo-Kinshasa hade drabbats av ännu en konflikt som spred sig till flera av grannländerna. Följderna blev katastrofala och när »Afrikas första världskrig« väl tog slut flera år senare beräknades minst fyra miljoner människor i framför allt östra Kongo ha mist livet till följd av striderna.

När de fyra svenskarna en julnatt 2000 steg av planet på *Aéroport International de Ndjili* blev de helt ställda. Uppradade på ett rakt led stod Kin Citys spelare klädda i kostym och vit skjorta ó precis som Bror Anders brukade klä sig. Till sin väns ära hade Fedo köpt finkläder åt hela laget.

ó De var väldigt fina. Man landar i ett land med tanks och kanoner på flygplatsen och där står de i kostym, minns »Putte« Carlsson.

Resan satte avtryck i Djurgårdsledarna som skrev på ett avtal med Fedo om samarbete mellan klubbarna. För Djurgårdens del var insatsen låg: via Bror Anders skulle de skicka avlagda kläder och bollar ó och efter varje säsong skulle några spelare få träna med Djurgården i Stockholm.

ó Vi såg att sakerna skulle gå direkt till effekt ó folk kan spela med fotbollsskorna, du får användning. Istället för att de ligger i garderoben hemma så blir allt som nytt där nere. Man ger något litet och det blir underverk på den andra sidan, säger Bosse Andersson.

Fedo var givetvis stolt över avtalet. Ända sedan han tog över klubben var blicken riktad norrut mot Europa ó och förebilden var Djurgården. Han införde samma individanpassade träningsmetodik som Djurgården strävade efter. På väggarna i spelarhuset hade han spikat upp bilder på Stockholm och alla spelare i Djurgårdens A-lag. En månad efter svenskarnas besök landade tre flygbiljetter hemma hos Fedo i ett brev från Bror Anders. Tre spelare var inbjudna att träna i tre veckor på Djurgårdens träningsanläggning Kaknäs: 18-åringarna Yannick Bapupa och René Makondele och den tre år äldre Bazilepo Kangwana skulle få chansen att träna ihop med Stefan Rehn, Rami Shaaban och de andra ansiktena som hängde på väggarna hemma i huset.

»Sverige, ha! Spelar de ens fotboll där det är så kallt?« Grannpojken stod och hängde vid ett gathörn i Kinshasaförorten Ndjili. De hade spelat tillsammans på gatorna sedan de var små och visste att René Makondele var den kvickaste av dem. Trots att han bara var 18 bar han kaptensbindeln i Kinshasa City som låg på en sensationell tredjeplats i ligan och tidningarna skrev om honom som en framtida landslagsman. När René berättade för sina barndomskompisar att han hade fått en flygbiljett till Sverige och en veckas provspel med en klubb i högsta serien trodde de ändå att han skämtade. Det var proffs i Frankrike precis som idolerna Shabani Nonda och Kinshasafödde Claude Makélélé alla drömde om att bli. Men René hade gått längre i skolan än de andra och lärt sig geografi. Han visste att man spelade fotboll i Sverige också, trots att det var kallt. Och han visste att hans dröm om att bli proffs i Europa snart kunde vara sann.

Flytet fortsatte hela hösten. René dominerade på mittfältet och levererade bollar till Bazilepo som vann skytteligan. Sverigebesöket blev lyckat, de hade tränat med Djurgården och kollat in klubbens styrketräningslokaler på Bosön. Bror Anders Månsson och ordföranden Bo Lundquist berättade att de var nöjda. I Kinshasa skrev tidningarna om kostymerna spelarna i Kin City bar inför varje match, om alla nya bollar och kläder de hade på träningarna, om alla storklubbar i Afrika som ryktades vara intresserade av att värva René, Bazilepo eller Bapupa. 1974 hade Muhammad Ali knockat George Foreman och återerövat mästarbältet i tungvikt i Kongos största idrottshändelse någonsin ó »*The rumble in the jungle*«. Nu var det René och hans Kin City som i matcherna mot topplagen Vita Club och Motemba Pembe fyllde arenorna i Kinshasa till brädden. På nästan varje träning kom det journalister och Fedo fick ägna teoripassen åt medieträning. Snart visade det sig att ett av de mer envisa rykten som surrade i pressen var sant. Mästarna TP Mazembe från landets näst största stad Lubumbashi i sydöstra

Kongo storsatsade på afrikanska Champions League och letade efter välkända profiler. De ville värva René och valde ett tillfälle när Fedo var i Sverige.

ó En av Mazembes tränare bodde i Nøjili och jag kände honom lite. Han bjöd hem mig på middag och lockade med hög lön, *sign-on*-bonus och spel i landslaget. Han påstod att Bazilepo redan skrivit på och att Yannick också skulle göra det. Jag blev förvånad och sa att jag ville fundera några dagar.

Nästa dag kunde René läsa i tidningarna att Bazilepo var klar för Mazembe. Yannick som också hade fått ett erbjudande ville däremot vänta tills Fedo kom hem igen.

ó Fedo var sjukt sur och ledsen när vi träffade honom två dagar senare. Han hade fått reda på i planet att Bazilepo skrivit på. Bazilepo var äldre än oss och skulle bli den förste att gå till Djurgården, säger René.

Fedo satte sig ner med René och Yannick i ett ostört rum i huset. Fedo lutade sig fram. »Allt jag har gjort har jag gjort för ert bästa ó inte för mitt eget. Bazilepo kommer aldrig att bli proffs i Europa, det här var hans chans.« Fedo berättade att han hade diskuterat med Djurgården när han var i Sverige. Han viskade: »Djurgården vill ha dit er efter nästa säsong, men ni får inte säga något till pressen, det här stannar mellan oss.«

Varken René eller Yannick skrev på för Mazembe. Istället tog René över Bazilepos roll som målskytt och säsongen 2001 låg han med i toppen av skytteligan. För första gången blev René uttagen i landslaget och träffade där Bazilepo som hade det tungt i sin nya klubb. René kunde inte hålla sig och berättade att han skulle till Sverige och träna med Djurgården igen efter säsongen. »Va, ska ni resa?« Bazilepo blev förtvivlad och ringde till Fedo som bekräftade att allt var klart med den svenska klubben. Bazilepo bad om att få återvända till Kinshasa och resa med till Sverige, men Fedo vägrade.

I början av november åkte René till sin andra landslagssamling, den här gången i Sydafrika. Säsongen var slut, Kinshasa City hade slutat fyra i ligan och René blev delad skyttekung med 14 mål. En av landslagsledarna räckte honom en telefon, Fedo hade sökt honom via förbundet. Fedo berättade att han precis kommit hem till Kinshasa från Sverige. Med sig hade han tre signerade lånekontrakt från Djurgårdens IF som sträckte sig över vintern. René tog första flyget hem, ledarna gjorde ingen ansats att hindra honom utan önskade bara lycka till. De visste att det här var René's chans att bli proffs i Europa.

René landade på flygplatsen i Nøjili söndagen den fjärde november. Fedo ringde igen bara för att höra hur resan hade gått och bad René ta det lugnt några dagar och vila sig. René tyckte att Fedo lät lite trött, men Fedo svarade bara: »Det är ingen fara, jag mår lite illa och ligger på sjukhus, men imorgon är det säkert bättre. Vi ses imorgon så pratar vi mer om resan till Stockholm då.«

På morgonen den femte november ringde René till Fedos mobiltelefon. En vän till Fedo svarade och sa att han fortfarande inte mådde bra, men att det kanske skulle bli bättre till dagen efter. Han sa att Fedo skulle ringa på kvällen eller morgonen därpå när han kände sig piggare.

Klockan tio på förmiddagen den sjätte november ringde vännen från sjukhuset igen och berättade att Fedo var död.

Dagen efter strömmade vänner och bekanta in i Fedos lägenhet i Sättra där han hade bott tillsammans med sin fru, deras barn och sin bror Benjamin. Bror Anders Månsson kom också dit ó han var tvungen att få svar på en viktig fråga. Tonton var kvar i England så Bror Anders frågade istället efter Benjamin. Bror Anders drog med honom ut till trapphuset. Han hade fått beskedet på väg till ett möte med Djurgården. En vecka tidigare hade han träffat Fedo i Stockholm för att gå igenom de sista detaljerna med spelarnas övergångar. Han märkte att han inte mådde riktigt bra. Benjamin hade också hört Fedo hosta illa och bett honom att besöka vårdcentralen. »Okej, men om doktorn frågar om jag varit utomlands så svarar du nej.« Trots

att läkaren rekommenderade Fedo att stanna på mottagningen och få vård flög han ner till Kinshasa.

ó Han var så envis, han sa att han skulle fixa det sista med spelarna i Kongo, men att jag sedan skulle ta hand om dem i Stockholm. Han pratade så konstigt, det var som om han redan visste, berättar Benjamin Moukoko.

ó Jag kände det på mig att om Fedo inte ringde själv så

Vad Bror Anders behövde veta var om det var någon idé att slutföra övergångarna, och om Benjamin kunde ta på sig en del av ansvaret. Benjamin hade nyss gått ur gymnasiet och jobbade på en sportaffär. Ända sedan han var liten och Fedo började pendla med Tonton till Djurgårdens träningar på Östermalm hade han varit tydlig mot Benjamin: »Du ska inte satsa på fotbollen, du ska studera och ta hand om pengarna som kommer in till familjen.« Samtidigt som Fedo byggde upp klubben i Kongo och Tonton levde proffsliv i Derby stannade Benjamin hemma och koncentrerade sig på skolan. Nu insåg han att det var upp till honom att fortsätta Fedos arbete. Svaret på Bror Anders fråga var given: »Visst, ge killarna en chans. De har väntat länge på det här.«

René river loss en remsa av omslagspappret kring en chokladkaka med nötter och kliar sig i skägget kring den djupa hakgropen. Mattias Lindström som det här året köptes in som yttermittfältare från Gais går förbi och klappar på vägen till René lätt på huvudet.

ó Vi ses imorgon!

René nickar lugnt till svar och tittar efter sin lagkamrat som går ut genom arenans entré.

ó För mig blev det en jättesvår situation när Fedo dog. Han hade varit som en pappa för mig och tog hand om oss i huset i Kinshasa. Han frågade oss alltid hur vi ville träna, det var första gången jag var med om att någon lyssnade på spelarna. Mådde man dåligt så var Fedo där för en. Om något saknades så var det bara att ringa honom så fixade han det. Han lyssnade alltid, berättar René.

Fedo hade hanterat allt. Utan honom hade René inget kontrakt med Djurgården, inga flygbiljetter och inget arbetstillstånd i Sverige. Han var fortfarande i chock och trodde att drömmen om Europa var borta när Benjamin nådde honom på telefon och berättade att Djurgården ville fullfölja övergångsavtalet.

ó Fedo och Djurgården hade fixat allt. Det var bara att ta chansen, om jag inte lyckades kunde jag bara åka hem igen. Fedo sa hela tiden att vi skulle göra ett bra jobb, även om inte han var där. Jag kommer sakna honom i hela mitt liv.

I Kinshasa hade Fedo bjudit in sin bekant Roger Palmgren som berättade för spelarna hur det var att leva som proffs i Europa.

ó Drömmen om Europa blev mer verklig. När jag landade i Stockholm kände jag mig redo. Om Djurgården hade jag hört att de var ett bra lag som köpte många bra spelare och låg högt upp i den svenska ligan. Jag visste att det skulle bli svårt att ta en plats.

På Arlanda blev »Putte« Carlsson förvånad. Han hade hört att Bazilepo hade stuckit till ett annat lag och var egentligen inte särskilt upprörd över det ó det var Bosse Andersson som insisterat på Bazilepo, »Putte« såg större potential i René Makondele, Yannick Bapupa och Richard Ekunde. Men han trodde att bara Makondele och Bapupa skulle vara med på planet. Den tredje killen kände han inte igen. Han visste inte att Fedo hade gett bort Bazilepos plats till Blaise Mbemba, högerback i Kinshasa City.

För René blev den första tiden i Sverige omtumlande. Morgonen efter den 700 mil långa flygresan från Nødjili till Arlanda var det styrketräning på Bosön. René hade läst lite engelska i skolan och fick översätta för Yannick och Blaise vad tränarna Zoran Lukic och Sören Åkeby sa. När han inte förstod fick Benjamin eller Stefan Rehn ó som talade franska efter sina år i Lausanne ó rycka in och tolka.

René flyttade tillsammans med Yannick och Blaise in i Fedos lägenhet i Sätra där Benjamin bodde kvar. En dag knackade en man på dörren och sa att de hade en vecka på sig att flytta ut. Benjamin fattade inte vad mannen snackade om. »Det är Fedos lägenhet, vi kan bo här om vi vill!« Mannen svarade att det var Fedos fru som ägde lägenheten. Och hon hade precis sålt den och flyttat till Schweiz.

Istället flyttade de fyra in i en andrahandslägenhet i Hökarängen som Bror Anders Månsson hyrde av en affärsbekant. Benjamin blev kongolesernas tolk och personliga assistent. Djurgården betalade för svenskundervisning som René och de andra inte hann med för alla träningar och matcher. Istället fick Benjamin även den uppgiften.

ó Jag tänkte på hur Fedo gjorde när jag och Tonton först kom till Sverige och skickade iväg dem till affären med lite pengar. Djurgården gjorde inte så mycket för dem utanför planen ó de hade mig till det. Vid ett tillfälle blev Bapupa skadad och visste inte att han skulle få mindre lön för det. Då fick jag först själv försöka förstå vad som gällde, och sedan förklara för Yannick. Så gott jag kunde ó jag var 19 år och hade ingen utbildning alls, berättar Benjamin.

På fotbollsplanen hade René svårt att hävda sig. Eftersom Benjamin saknade körkort åkte de fyra tunnelbana och buss till träningarna varje dag ó resan tog en timme enkel väg. René irriterade sig på de långa restiderna och träningarna var betydligt hårdare än han var van vid. Han fick övertala sig själv och sina två lagkamrater att det här var livet de hade drömt om. Att det snart skulle bli bättre och att de inte ville tvingas flytta hem till Kinshasa igen. Samtidigt tvivlade Djurgårdens tränarstab på om deras spelarlån höll tillräcklig klass för Allsvenskan.

ó De var definitivt inte allsvenska spelare när de kom, varken fysiskt eller taktiskt, säger Zoran Lukic. Jag hade en klar bild över hur de skulle träna individuellt. Fysiken var nummer ett ó att bygga upp dem för allsvensk fotboll. Däremot hade de ett unikt rörelseschema och behövde bara ett tillslag när andra behövde två. De kunde göra grejer i fart som djurgårdsspelarna inte kunde stava till.

René hade svårt att förstå lagets Ajax-inspirerade spelstil ó fotbollen var med systematiserade löpvägar och passningar mer komplicerad än i Kongo. Han fick ofta stanna kvar efter passen och träna extra med Zoran Lukic och sina två landsmän. När lånekontrakten löpte ut i april var han inte helt säker på om han hade en framtid i Djurgården.

I Kongo blev Kin Citys nya ordförande Jeff Dinzenza orolig för att klubben skulle gå helt tomhänt ur affärerna med Djurgården. Dinzenza blandade in en agent och förhandlade om en permanent försäljning av de tre spelarna. Förhandlingarna gick fort. Bror Anders Månsson hade slutat skicka pengar efter Fedos död och Kin Citys nya ledare var närmast desperata efter pengar. Djurgården köpte de tre spelarna för mindre än en miljon kronor. »Putte« Carlsson var nöjd efter att värvningarna blev klara: »Kongospelarna har bra karaktär. Och oavsett vad man tycker ska man veta att de nog är Djurgårdens billigaste värvningar någonsin.« På Kaknäs var inte alla lika imponerade över »Putte« Carlssons och Bosse Anderssons senaste affär. Spelarna reagerade över att kongoleserna fick för mycket stöttning, mer än klubbens egna juniorer. Och i Lukics och Åkebys allsvenska trupp platsade nu bara Yannick Bapupa som hade startat i flera träningsmatcher under försäsongen. René och Blaise Mbemba hade knappt fått hoppa in och lånades ut till samarbetsklubben Värtan i division två. Först när Migrationsverket ifrågasatte konstruktionen att spela i en klubb men få lön av en annan kunde »Putte« övertala tränarna att ge René och Blaise chansen i A-truppen.

René gjorde mål i sin debut för Djurgården i 6-3-segern över Norrköping, men han var aldrig riktigt nära att slå sig in från start. På det centrala mittfältet var namnkunniga trion Källström-Rehn-Andreas Johansson given, och i anfallet föredrog Lukic och Åkeby Samuel Wowoah, Babis Stefanidis, »Lolo« Chanko eller Stefan Bärlin före Makondele. Konkurrenten blev inte mindre när Johan Elmander lånades in från Feyenoord. Vid slutet av året var det Bapupa och

inte Makondele som sågs som en framtida ersättare till Stefan Rehn eller proffsaktuella Kim Källström på mittfältet.

Senhösten 2002 anlände ytterligare en spelare från Kinshasa City till Djurgården. Mittbacken Richard Ekunde som spelat tillsammans med René Makondele sedan de båda var i J.A.C. Trésor. »Putte« Carlsson ville egentligen värva Ekunde året innan, men hade då stött på konkurrens från annat håll. Den franska klubben Rennes hade bjudit in Ekunde och Fedo Moukoko för att förhandla om en övergång. Endast detaljer återstod. Ekunde berättar: ó Allt försvann när Fedo dog. De var kaos alltså. Han hade alla papper och dokument. Det blev aldrig något av övergången. Jag åkte inte till Rennes och fick aldrig något kontraktförslag. De andra reste till Stockholm men jag fick stanna kvar. Jag var chockad. Kin Citys nya ordförande Jeff Dinzenza försökte återuppta kontakterna med Rennes, men fransmännen förklarade att de värvat en annan mittback istället. Medan hans tre kompisar flög till Stockholm spelade Ekunde kvar i Kin City ett år till. ó En dag ringde Benjamin och sa att Djurgården fortfarande var intresserade av mig. Jag var inte sugen till hundra procent att åka till Sverige ó jag skulle ju till Rennes! Men min ambition har hela tiden varit att ta mig framåt, och jag tänkte att Djurgården är trots allt större än Kinshasa City. Min dröm var att spela i landslaget, och jag hörde att de andra klarade sig bra. Ekunde åkte med på Djurgårdens träningsläger i Kina, men när säsongen 2003 drog igång lånades han och Blaise Mbemba ut till nya samarbetsklubben Åtvidaberg i Superettan.

Andra året hade René Makondele hunnit lära sig lite svenska och fick ytterligare en hård försäsong i kroppen. När april kom och Allsvenskan drog igång riskerade han inte längre att bli utlånad.

Under våren och sommaren fick han allt längre inhopp och berömdes av Zoran Lukic för sin förmåga att ändra på matchbilden. Djurgården lottades mot Partizan Belgrad i Champions League-kvalet och inledde på bortaplan. René fick äntligen spela från start. När matchuret nådde 70 minuter låg Djurgården under med 1-0 och René fick som ytterforward främst jaga i försvarsspelet. Då snappade Andreas Johansson åt sig bollen på mittplan och sneglade åt höger där René forsade förbi sin försvarare. Johanssons passning friställde René som vrickade bollen förbi den serbiske målvakten och lobbsköt över en täckande försvarare in i mål. ó Det är min stil, jag tränar hela tiden på att dribbla. Jag bara lade in den, beskrev René självsäkert för Expressen dagen efter.

I returen hörde han en ny ramsa från hemmafansen: »Oh ah, oh ah eh, Makondele, René!«. Men René's mål räckte inte, Partizan vände på Råsunda och gick vidare med fler bortamål. I Allsvenskan spelade han i nästan varje match och noterades för tre mål när Djurgården försvarade sitt SM-guld.

Med Zoran Lukic som ensam tränare 2004 lyckades inte Djurgården hänga med i toppen. I juli avgick Lukic och ersattes av Kjell Jonevret ó René fastnade återigen på bänken.

ó Tränarbytet påverkade mig mycket. Vi hade tappat många spelare det året och jag kände att det var dags för mig. Men Jonevret trodde inte på mig och jag fick bara inhopp.

Efter säsongen pratade René med Bosse Andersson och Bror Anders Månsson. De höll med honom ó det var dags att flytta. Bosse Andersson berättade att Assyriska, Elfsborg och Gefle visat intresse för att låna René.

ó Jag kände direkt »Gefle!« Ingen hade koll på dem, de var nykomlingar och behövde spelare med rutin från Allsvenskan. Dessutom hade de ingen press på sig. Om de åkte ur så gjorde det ingenting eftersom det var vad alla väntade sig. Jag behövde bygga upp självförtroendet igen i lugn och ro, säger René.

Yannick Bapupa lånades samtidigt ut till Åtvidaberg och återförenades med Blaise Mbemba och Richard Ekunde, som gått skadad ett år till följd av en korsbandskada under en

landskamp. För Djurgården och klubbdirektör Bosse Anderssons del klipptes där det sista bandet till Kongo.

ó Kongospåret var ett litet embryo, säger Bosse Andersson. Vi hade fler planer ó våra medlemmar kunde ha fadderkillar där nere, nu med internet är det lätt att följa varandra. Men man kan inte driva en sådan verksamhet i ett sådant land utan en person som Fedo. Det måste finnas en koppling. Du kan inte bara säga: »Här ska vi ha en fotbollsskola!« Då tror jag inte att skorna man skickar ner finns kvar länge.

»Putte« Carlsson slutade som sportchef 2003 för att istället ägna mer tid i partnerklubben Åtvidaberg. Där fick han på nära håll följa utvecklingen för tre av kongoleserna som ratades av Djurgården. Idag är han tillbaka i Djurgårdens styrelse och är självkritisk till hur föreningen då behandlade spelarna.

ó Vi borde ha skaffat dem ett bättre socialt läge. Begär man att de ska prestera så måste man erbjuda något också. De fick inte samma procentuella möjlighet att slå sig in i laget. Vi överlät mycket åt Bror Anders Månssons privata engagemang. Utan honom tror jag inte att de hade klarat det i Sverige.

Bosse Andersson:

ó Okej, vi nådde inte Champions League, men vi hjälpte människor i Afrika att bli bra fotbollsspelare och nå en högre status. Sedan finns det klubbar som lagt miljoner på liknande projekt utan att få spelare till A-laget. Så som jag ser det var Kongosamarbetet jättelyckat.

Benjamin Moukoko beställer en flaska Pepsi på ett kafé i Centralstationen i Stockholm, kränger av sig sin svarta ryggsäck och sätter sig vid ett tomt bord.

ó Efter Fedos död visste ingen vad som skulle hända med Kinshasa City. Allt blev kaos, bollarna och kläderna som Djurgården skickade försvann. Fedos privata saker försvann från hans hem i Kinshasa. Han brukade ha sina viktigaste saker och papper ó pengar, pass, kontrakt ó i en väska, den försvann också. Alla planer för Kin City, all framtid för klubben var borta, berättar Benjamin.

När han reste ner till Kinshasa 2001 för att slutföra låneavtalen för Makondele, Bapupa och Mbemba utsågs han också till vice ordförande för Kinshasa City. Ordföranden Jeff Dinzenza hoppades att klubben på så sätt kunde fortsätta samarbetet med Djurgården, men intresset hos svenskarna hade svalnat. Benjamin kunde inte tillföra Kin City någonting, och när kongoleserna klarade sig själva i Stockholm flyttade Benjamin till Kalifornien för att plugga till ekonom.

Numera läser han idrottsjuridik för att ta agentlicens. Han är ombud åt sin bror Tonton som aldrig slog igenom i Derby och nu letar ny klubbadress efter några anonyma år i klubbar som Sleipner, Syrianska och finska Atlantis FC. Och han är fortfarande vice ordförande i Kinshasa City. Studierna har fått honom att inse att det faktiskt finns något han kan bidra med till klubben. Benjamin berättar om sina nya planer. Det gamla huset där spelarna bodde tvingades klubben sälja då de inte längre hade råd att betala kostnaderna. Istället vill Benjamin bygga en ny anläggning med gym, lägenheter och sex fotbollsplaner ó två ska de själva träna på, resten hyrs ut. Han pratar som en sann fotbollsagent.

ó Då tjänar vi pengar samtidigt som vi ger spelarna bättre förutsättningar att lyckas och kunna säljas till Europa. Väl där ska de vara förberedda, inte som när Makondele först kom till Bosön... Vi måste höja marknadsvärdet!

För att genomföra sina planer försöker Benjamin hitta investerare. Han säger att Bror Anders Månsson fortfarande är klubbens största aktieägare, även om han inte satsar några pengar.

ó Bror Anders kan bli viktig. Tyvärr är han omöjlig att få tag i. Vi skulle träffas i höstas när jag kom hem från USA, men det blev inte av. Det krävs inte mycket pengar för att driva en klubb där nere. Alla matcher spelas i Kinshasa så det är få resor och det är inga löner att tala

om. Men just nu kämpar klubben för att överleva tills vi hittar något sätt att finansiera i längden.

Jag berättar för Benjamin att jag själv fått erfara att Bror Anders Månsson är svår att få tag i. Vid flera tillfällen har jag lämnat förfrågningar om han kan svara på frågor om Kin City, men alla kontaktförsök har bara mötts av tystnad. Jag har även försökt via »Putte« Carlsson som är en god vän till Bror Anders. Beskedet jag fick via »Putte« var att såret efter Fedo ännu inte var läkt och att Kin City var ett avslutat kapitel för Bror Anders del.

Benjamin nickar. Bror Anders Månsson är inte hans enda hopp. När jag träffar honom på Centralen i Stockholm har han precis skickat övergångspapper, licenser och tidningsurklipp till fyra klubbar i Allsvenskan: Helsingborg, Gais, Gefle och Åtvidaberg. Benjamin menar att klubbarna har brutit mot Fifas »solidaritetsmekanism« som säger att köpande klubb ska betala utbildningsbidrag åt de klubbar som spelaren tillhörde när han var mellan 12 och 23 år gammal. Kan inte moderklubbarna fastställas ska pengarna istället skickas till fotbollförbundet i spelarens hemland. Benjamin är säker ó han har varit i kontakt med Kongo-Kinshasas förbund. Klubbarna har inte betalat några pengar alls.

ó Det är ganska ofta som europeiska klubbar kör över klubbar i Afrika. Presidenterna där kan inte reglerna. Jag visste inte heller om det förrän jag började läsa till fotbollsagent.

När René Makondele såldes för sex miljoner kronor från Gefle till Helsingborg 2007 hade Kinshasa City rätt till 2,5 procent av övergångssumman, 150 000 kronor. De pengarna hade betytt mycket för Kinshasa City.

ó Det är inte lätt att hitta investerare i Kongo. Man vet aldrig vad som händer och det är svårt att garantera ekonomisk säkerhet. Du måste visa att du är seriös och själv kunna lägga en slant. Därför är pengarna från de svenska klubbarna så viktiga ó då kan vi visa att vi också är beredda att satsa.

Benjamin berättar att han helst inte vill gå till Fifa i ärendet ó han ser de svenska klubbarna som framtida affärspartners och vill inte bränna några broar. Ändå meddelar han några veckor senare att han överlämnat ärendet åt Fifa. Trots att han kan bevisa att de fyra spelarnas moderklubb är Kinshasa City har klubbarna inte svarat på hans krav. Om Fifa nu går på Kin Citys linje blir klubbarna skyldiga att betala. Annars väntar böter eller i värsta fall transferstopp på samma sätt som ålades Chelsea i somras.

ó Kin City lever fortfarande! Titta på hur det är i Brasilien. Så många spelare som säljs från olika småklubbar till lag runt om i världen. Så kan det vara i Kongo med. Kin City skulle kunna sälja spelare för två-tre miljoner varje år. Det skulle räcka väldigt långt. Fedo hade en väldigt bra idé för klubben ó för bra för att kastas bort.

René Makondele river av en ny remsa av omslagspappret runt chokladkakan med nötter och bryter loss en liten bit. Han rullar biten mellan fingrarna en stund innan han stoppar in den i munnen. Han lutar sig bakåt i soffan och sträcker ut benen. Armarna hänger slappt på soffans ryggstöd.

Var det någon gång René Makondele var riktigt nära drömkontraktet i Frankrike så var det under tiden i Gefle. Första året handlade mest om överlevnad i Allsvenskan och laget undvek kvalplats med en poängs marginal. 2006 hade klubben bättre självförtroende och René fick större offensivt utrymme. Dessutom värvades Yannick Bapupa från Åtvidaberg. För den sociale René Makondele innebar återföreningen med sin gamle kompis ett lyft. Han slutade tvåa i Allsvenskans poängliga det året med åtta mål och sju målgivande passningar. Bara Kalmars Ari da Silva var delaktig i fler mål ó ett halvår senare såldes brassen för 40 miljoner kronor till AZ Alkmaar. För Renés del snackades det om Lorient eller Guingamp. Men det blev ingen flytt och istället skrev han på ett nytt kontrakt med Gefle. 2007 blev en krångligare säsong. Målen tickade inte in som tidigare, och i början av sommaren nåddes han av beskedet att hans pappa hade dött.

ó När sådana saker händer är det svårt att koncentrera sig. När pappa gick bort var mamma själv i Kinshasa. Jag kom ner först dagen efter. Det kändes inte bra att inte vara där när det hände, säger han.

René missade två matcher när han var i Kinshasa i samband med pappans bortgång. Lite senare på sommaren fälldes Bapupa för misshandel och några dagar före transferfönstrets stängning blev René klar för Helsingborg.

När den allsvenska säsongen ó hans tredje i Helsingborg ó tog slut i höstas ringde Yannick Bapupa till René för att som vanligt höra om hans planer för semestern. Yannick var i Kalmar för att slutföra några detaljer kring övergången från Gefle. René höll redan på att packa för avresan två dagar senare. »Perfekt! Jag åker nästa fredag, då hörs vi där nere så ordnar vi en stor fest och har kul ihop och träffar alla gamla kompisar.« På lördagen ringde Renés telefon igen. Den här gången var det Yannicks agent som berättade att han blivit häktad en andra gång, nu för våldtäkt.

ó När han greps första gången försökte jag stötta honom. Jag sa att han skulle lämna det som hänt bakom sig och tänka framåt. Alla kan göra misstag men alla förtjänar en andra chans. Nu har jag inte pratat med honom sedan han häktades igen. Han har bytt alla sina nummer. Men han har mitt ó jag vet att han ringer mig när han är redo. Nu behöver han vila ett tag, säger René.

Mobiltelefonen vibrerar och Benjamin Moukokos ansikte dyker upp på skärmen. René svarar och ber honom ringa upp lite senare. De pratar ofta med varandra i telefon. Det var Benjamin som i mars ringde och talade om att Yannick Bapupa återigen blivit häktad för våldtäkt efter att åklagaren överklagat tingsrättens friande dom till hovrätten. Benjamin har också berättat att han inte pratat med Blaise Mbemba sedan i vintras då arbetstillståndet löpte ut ó det enda Benjamin vet är att Mbemba letar ny klubb i Norge. Nu har René och Benjamin diskuterat ett framtida samarbete med Kinshasa City.

ó Jag har tänkt på vad jag ska göra med allt jag lärt mig i Sverige. Om kanske fem år flyttar jag tillbaka till Kinshasa. Här har jag kontakt med tränare som Stefan Rehn, Magnus Pehrsson, Henrik Larsson, Jesper Blomqvist. Jag kan hjälpa unga killar i Kinshasa att ta sig till Europa som proffs.

Efter säsongen går Renés kontrakt med Helsingborg ut. Som en av Allsvenskans bäst betalda inhoppare är det inte mycket som talar för en fortsättning i klubben.

ó Det kan vara läge att röra på sig. Vem vet ó det kanske blir ett återförenande i Djurgården, säger René och ler brett.

Av chokladkakan med nötter återstår bara en liten kubisk bit. René rullar den en stund mellan fingrarna så att den blir rund.

ó Jag träffade förresten Bazilepo i Sydafrika förra året. Vi var på träningsläger där med Helsingborg. Han jobbade lite på olika bilverkstäder och hade det jobbigt med pengar. Han frågade hur jag hade det och erkände: »Det var jag som tog fel beslut när jag gick till Mazembe och det måste jag acceptera. Jag kan inte få tillbaka den tiden. Nu är det för sent att få en ny chans.«

René tänker tillbaka på sin egen karriär. Han vann skytteligan i Kinshasa, blev proffs i Sverige och vann två SM-guld med Djurgården. Han har slutat tvåa i Allsvenskans poängliga. Han har spelat 16-delsfinal i Uefacupen, gjort mål i kvalet till Champions League och spelat 44 landskamper för Kongo-Kinshasa. I vintras tog han hit sin mamma på besök så att hon fick se honom spela. Det var första gången hon var utomlands.

ó När jag kommer hem till Nødjili får jag besök av ungarna från kvarteret ó de frågar vad de ska göra för att bli som mig. Då går jag ut och spelar med dem på gatan. Säger åt dem att vila och äta bra, trots att jag vet att de kan ha ont om mat. Sedan berättar jag om Fedo och hur vi gjorde i Kinshasa City.

Makondele . det lyckade undantaget

En snabb titt på René Makondeles tillvaro i Helsingborg sår vissa tvivel ó bänknötandet, den slocknade hajpen, kompisarnas personliga problem. Hur lyckad kan man egentligen säga att hans karriär i Sverige har varit? Han säger själv att han trivs, men så är det också en del av en fotbollsspelares jobb att alltid lyfta fram det positiva. En spelare som inte trivs presterar inte och är därmed lätt för tränaren att ersätta.

Som diskursresearch för det här reportaget läste jag flera böcker och artiklar om den växande handeln med fotbollsspelare från Afrika. Jag läste om spelare som av någon agent lockats till Europa för provspel i något lag, misslyckats med att övertyga tränaren om sina kvaliteter och därefter mötts av beskedet att agentens mobiltelefonnummer inte längre används. Om spelare som städar svart i Belgien och inte vågar ringa hem eftersom deras föräldrar belånat sina och sina grannars hus för att bekosta flygbiljetten till Europa ó och agentens förskottsarvode. Om agenter vars affärsidé och drivkraft är att hitta en svart oslipad diamant ó en ny Drogba, Etoø eller Essien ó och på vägen kastar ifrån sig hundratal mindre ädla stenar.

René Makondele kände givetvis till alla falska löften som spreds. Han hade hört och läst om de andra spelare som lämnat Kinshasa för ett guldkantat kontrakt med en europeisk storklubb ó bara för att sedan försvinna utan att någonsin höra talas om sig igen. Som han själv kommenterar sitt första möte med Fedo Moukoko, och den främmande mannens vänliga ord: öJag lyssnade väl lite halvt, det är så många som säger så i Afrika utan att det blir något.ö Makondele tog en chansning som litade på den främmande mannen. Det kunde ha gått för Makondele som det har gått för alla de öden jag läste om på vägen ó ytterligare ett offer för fotbollens fartblinda jakt på kortsiktig framgång.

Ur alla intervjuer jag gjort och alla artiklar jag läst för det här arbetet tornade en bild fram av Makondeles resa som en i det närmaste osannolik. Han är inte på något sätt unik varken fotbollsmässigt eller baserat på vilka beslut han tog på vägen till Europa. Precis som så många andra före honom valde han att lita på en man som spred ord som Europa, rikedom och berömmelse efter sig. Att han nådde fram är en kvot av så många moment av osannolikhet att det nästan inte blir räknebart.

Den kartläggning jag genomfört visar att 22 afrikaner har värvats till Allsvenskan från ett afrikanskt lag. Förutom kongoleserna från Kin City har alltså 18 personer kommit till Sverige på en väg som liknar Makondeles. Hur många som försökt ta sig hit men misslyckats ó eller som lyckats nå landet men inte ett kontrakt i Allsvenskan ó är omöjligt att uppskatta.

Bazilepo Kangwana ó han som vann skytteligan i Kinshasa för att sedan skriva på för ett topplag i afrikanska Champions League ó blir en effektiv motpart till Makondele. Båda hade det som krävdes för att lyckas som fotbollsspelare. De hade de fysiska och tekniska attributen, beslutsamheten att lyckas och turen att stöta på personer som kunde lyfta dem ännu några steg. Bazilepo sågs till och med som en ännu större talang än Makondele ó han var den förste som Fedo tänkte ge chansen i Djurgården. Ändå är det Bazilepo som i dag tvättar bilar i Kapstaden medan Makondele är ett etablerat fotbollsproffs i Europa. Bazilepo chansade fel.

Reportaget om Makondele drivs inte av hans misslyckande, tvärtom är motorn hans osannolika resa mot framgång. Hans tillvaro i nuet förändras inte, däremot skiftar mot slutet av reportaget synen på vad som räknas som framgång. Makondele är ingen spelare av Didier Drogbas, Samuel Etoøos eller Michael Essiens kaliber, men han är ett lyckat undantag.

METODRAPPORT

Inledning

Sommaren 2010 spelas fotbolls-VM, världens största evenemang alla kategorier, i Sydafrika. Samuel Etoø från Kamerun, ivorianen Didier Drogba och Michael Essien från Ghana kämpar om att bli den första afrikanska lagkaptenen någonsin att lyfta fotbollsvärldens mest åtråvärda pokal. De tre har nått en status som superstjärnor och representerar drömmen för miljontals ungdomar på den afrikanska kontinenten. Det här exjobbet handlar inte om Etoø, Drogba eller Essien. Det handlar om en av de miljontals ungdomarna som i ljuset av fotbollshandelns offer trotsade oddsen och fick ett proffskontrakt i Europa.

Trots att fotboll spelas enligt samma regler världen över ser vägen till toppen olika ut beroende på var på jorden bollen rullar. I Sverige ser vi Zlatan Ibrahimovic och Henrik Larsson som vägvisare och förebilder: i tidig ålder upptagna i den svenska föreningsrörelsen, ett par år på svensk elitnivå, proffs i fotbollstransitlandet Holland och sedan vidare ut till Europas allra mest framgångsrika fotbollslag.

Det här exjobbet koncentrerar sig istället på frågan hur vägen kan se ut för en ung fotbollsspelare med storslagna drömmar ó men som föddes i det krigsdrabbade landet Kinshasa.

Det här exjobbet är ett reportage, och när man läser det bör man ha i minnet att Afrika är en i fotbollssammanhang exploaterad kontinent. Sedan Fedo Moukoko startade sin fotbollsakademi i Kinshasa har det blivit en affärsidé att hämta afrikanska spelare till Europa. I Michael Essiens hemstad Accra har det under bara några få decennier startats uppskattningsvis 500 så kallade fotbollsakademier. Av dessa 500 är det bara ett fåtal som är seriösa och som faktiskt ger spelarna förutsättningar att lyckas i livet ó genom fotbollen eller genom skolan. I Accra, Kinshasa och i alla Afrikas miljonstäder rör sig så kallade fotbollsagenter som med löften om ett proffskontrakt i Belgien lyckas få en familj att belåna sitt och sina grannars hus för att betala sin sons flygbiljett ó och agentens förskott.

Det här exjobbet utforskar gränlandet mellan filantropiska föresatser och ekonomiska kalkylberäkningar och berättar historien om hur fyra unga afrikaner tog sig till Europa. Om hur de erbjöds ett alternativ framtid genom fotbollen och hur handeln med fotbollsspelare kan se ut, men inte alltid gör.

Allsvenskan har under de senaste tio åren kryddats med en rad utländska spelare. Främst är det andra nordbor som letar sig hit, men även afrikaner är ett vanligt inslag på allsvenska fotbollsplaner. En genomgång av de allsvenska klubbarnas egna uppgifter om spelarköp visar att totalt 288 utländska spelare har fått kontrakt med en klubb i den svenska högstaligan mellan åren 2000 och 2009. Av dem har 59 afrikanskt ursprung, 22 har värvat från en afrikansk klubb.

Hur många som tagit sig hit utan att få kontrakt är omöjligt att uppskatta. Troligtvis mångdubbelt fler än de 22 som har fått ett kontrakt. Fenomenet med afrikanska fotbollsspelare i Sverige är dock en petitess jämfört med situationen i länder som Belgien, Frankrike och Italien. Totalt inom EU finns uppskattningar att 20 000 afrikanska fotbollsspelare har tagit sig över Medelhavet in i den europeiska kontinenten. Endast en bråkdel får kontrakt i en professionell klubb.

För René Makondele, som är reportagets huvudkaraktär, har vägen till proffslivet varit ovanligt lyckosam. Han stötte på rätt person vid rätt tillfälle och har sedan tack vare sina fotbollsmässiga kvaliteter lyckats i Europa. Han blev ingen Drogba eller Essien och är inte på samma sätt en ikon. Makondele ger sin egen version av vad framgång är.

Bakgrund

Förutom ett stort antal nyhetstexter om kongolesernas karriärer i Sverige finns inte mycket journalistiskt material om deras resa från Kinshasa till Sverige. Det mest ambitiösa jag hittat är ett reportage i Dagens Nyheter där deras utsända reporter besöker Kin Citys träningsanläggning i Kinshasa 2003. Dessvärre innehåller den texten en rad faktafel och är påfallande platt.

Däremot har bevakningen av det som kallas fotbollstrafficking ökat de senaste åren, mycket på grund av att VM i år hålls på den afrikanska kontinenten, men även eftersom problemet har dykt upp först under de senaste decennierna. Här nedan följer de två mest djuplodande journalistiska satsningarna på att undersöka öfotbollens slavhandel.ö

Den försvunne diamanten. Jens M. Johansson och Lars Backe Madsen, Tiden forlag 2008. En bok som utgår från nigerianska underbarnet John Obi Mikels övergång till Chelsea. Två norska författare avslöjar oegentligheter kring flera projekt initierade världen över av europeiska storklubbar. Boken gav mig perspektiv på vilken omfattning problemet med fotbollstrafficking sträcker sig, och hur många hinder som kan dyka upp på vägen innan proffskontraktet är i hamn.

Football Confidential. Ian Bent et al, BBC Worldwide Limited, 2000.

Exposing Africa's football traffickers. Clive Myrie, BBC News, 8 februari 2008.

Bok, artikel samt en serie radio- och TV-program i BBC om utsattheten hos fotbollstraffickingens offer. Innehåller rapporter om historier där allt gått snett, och fick mig att inse att Makondele är, som jag skriver i analysen, ett lyckat undantag.

Det ska dock understrykas att huvudkaraktärerna i det här exjobbet inte kan sägas vara offer för någon typ av trafficking. Däremot är de importerade från en fattigare del av världen, och belyser snarare en resa många försöker sig på, men få når ända fram med. Den typen av journalistiskt material ó historien som ligger någonstans emellan VM:s superstjärnor och fotbollsslaveriet ó saknas. Texten lägger sig någonstans emellan alarmerande krimgräv och idolporträtt och berättar en historia som aldrig berättats i sin helhet.

Som journalistiska förebilder och idéhjälp har jag haft mycket nytta av dessa titlar:

Drömmen som slog slint. Erik Almqvist, Offside 4/07.

Ett reportage om 19 liberianer som flyttade in i Stig Johanssons villa i Floda. Två av dem blev stora profiler i Allsvenskan men kunde trots gemensam bakgrund inte tåla varandra. För Stig Johansson slutade historien i en bitter rättstvist med sin gamla förening Floda BoIF om sina omkostnader för liberianernas uppehälle.

Grävande journalistik. Nils Hansson, Ordfront 2009.

Handbok i grävande journalistik som varit till stor hjälp och gett mig tips om informationssökning, intervjusituationer och systematiskt tänkande.

Metod och teori

Metoden och ambitionen för det här exjobbet har framför allt varit att genomföra djupintervjuer med alla som på något sätt var inblandade när René Makondele blev proffs i Sverige. Eftersom hans berättelse är tidigare odokumenterad finns inga skriftliga källor att tillgå förutom kortfattade och fragmentariska pressklipp. Därför är djupintervjuer den enda möjliga metoden för att gestalta och berätta Makondeles och Fedo Moukokos historier. Intervjupersonerna har i många fall valts ut via snöbollsmetoden.

För att få den effekt och det djup i intervjuerna som är nödvändig för att bygga en berättelse på har jag varit noga med struktur och intervjuteknik. De mest centrala personerna (huvudkaraktären René Makondele, Benjamin Moukoko som kan berätta Fedos historia samt Ingvar öPutteö Carlsson som berättar Djurgårdens och Bror Anders Månssons perspektiv på historien) är intervjuade två gånger, mellan en och två timmar varje tillfälle. Under intervjuerna har jag varit noga med att ställa följdfrågor kring skeenden för att inte missa någon viktig detalj. Mer om intervjuer under rubriken öMaterial och metदानvändningö. En metod jag tidigt valde bort var en kartläggning av finansiären Bror Anders Månssons ekonomiska verksamheter i Sverige och utomlands. Månsson har valt att inte ställa upp på intervju och har därför tilldelats endast rollen av bikaaktär i mitt reportage. En sådan kartläggning hade då krävt oproportionerligt mycket arbete från min sida. Inget i mitt övriga material motiverar heller en kartläggning av Månsson.

Syfte och frågeställningar

Syftet med exjobbet är att belysa utsattheten hos unga afrikanska fotbollsspelare genom att berätta historien om hur René Makondele blev proffs i Europa, och hur Fedo Moukoko gjorde det möjligt.

Frågeställningar:

Hur har René Makondeles karriär sett ut?

På vilket sätt symboliserar han drömmen han delar med andra unga afrikaner?

Vilken roll spelade Fedo Moukoko?

Vad säger deras berättelser om den världsomspännande handeln med fotbollsspelare?

Material och metदानvändning

Avgränsningar

Researchprocessen har bestått i en fullständig genomläsning av alla artiklar och intervjuer som publicerats i svenska dagstidningar. För tillgång till dessa har jag använt retriever.se och gjort sökningar på de namn som på något sätt haft en roll i berättelsen om René Makondele och Kinshasa City. Genom dessa texter har jag identifierat en del namn som jag lagt till i öatt-ringa-listanö och episoder som jag frågat om under intervjuerna.

Förutom de namn som nämns i källförteckningen har jag även pratat med ett flertal personer med någon typ av koppling till ämnet. Många av dessa har inte lett någon vart och har i efterhand visat sig bara bortkastade samtal. Andra har gett desto mer: Zoran Lukic tipsade om Lars-Erik Sandler och Marie Barth-Kron som var mental tränare respektive personalchef i Djurgården när kongoleserna kom dit. De intervjuerna gav mig en del svar kring befarandet kring utländska spelare i klubben. Om Makondeles och Bapupas tid i Gefle har jag pratat med förre kanslichefen Anders Berg och tränaren Per Olsson. De samtalen gav mig detaljer kring spelarnas turbulenta år i klubben samt resonemang om Yannick Bapupas problem under senare tid. Den ingången i texten föll dock bort eftersom Bapupa inte får särskilt mycket utrymme i den nuvarande versionen. Mer om turerna kring Bapupa under rubriken öProblem under arbetets gångö längre ner.

Om den berättande journalistikens treenighet består av komponenterna ämne, timing och story var jag tidigt klar över de två sistnämnda. Storyn var Makondeles, timingen kontrasten mot Bapupas och Mbembas situation. Ämnet var svårare att definiera. Min tanke är att samarbetet mellan Djurgården och Kin City är ett ämne i sig. Men jag är medveten om att detta är att sikta väl smalt.

För att placera Makondeles historia i en samhällelig kontext har jag undersökt antalet utländska importörer till Allsvenskan under det senaste decenniet. Genom att gå igenom officiella uppgifter som klubbarna lämnar till Svenska Fotbollförbundet och sedan återges av alla större svenska dagstidningar har jag fått fram att 288 utländska spelare har värvats till

allsvenska lag från utländska klubbar mellan 2000 och 2009. Andelen afrikaner är drygt en femtedel ó 59 stycken. Totalt 22 har gjort en liknande resa som Makondele och värvats direkt från ett afrikanskt lag till Allsvenskan.

Ett alternativt ämne att hänga på makronivån är trafficking inom fotbollen. Som reportaget är skrivet nu finns knappast fotbollstrafficking med på min makro-mikro-stege, utan är snarare molnet som svävar över den. Jag har valt att endast använda mig av trafficking som diskurs och inte gå in djupare på ämnet i texten. Om jag verkligen vill skriva om fotbollstrafficking är den här storyn inte rätt. Makondele är inte ett offer ó han har lyckats. Fotbollstrafficking, det är den 19-årige ivorianen i Paris förorter som lovades kontrakt i PSG men som istället städar svart. Det är laget som samlar arbetslösa fotbollsspelare och tränar utanför EU-byggnadernas fönster i Bryssel.

Att trafficking ändå finns med i den här metodrapporten till mitt exjobb beror på att Makondeles historia ó även om den inte innehåller tydliga spår av trafficking ó får ett ytterligare djup i ljuset av andra afrikanska unga spelares tragiska misslyckanden.

Intervjuer

För att säkerställa riktigheten i de uppgifter som kommit fram under intervjuerna har jag dubbelkollat med andra, oberoende, källor såsom pressklipp, websidor eller andra intervjuer. På så sätt kan jag vara säker på att även de uppgifter som inte går att säkerställa med dokument stämmer överens med de intervjuades bild av händelserna. Som exempel har jag jämfört René Makondeles och Richard Ekundes beskrivningar av tillvaron i Kin City. Andra episoder har jag haft ett flertal olika källor till: Djurgårdsledarnas besök i Kinshasa och kongolesernas första tid i Sverige.

Reportaget utspelas till största delen i det förflutna vilket gör det beroende av de intervjuades minnesbilder. Jag har upplevt att de intervjuade har varit uppriktiga och välvilliga att berätta en sann version av händelserna och jag har därför valt att tro på även de uppgifter som jag inte kunnat faktatriangulera med andra intervjuer. Att ämnet inte är speciellt känsligt bidrar till en smidigare intervju. De frågor som ändå varit kontroversiella (Om Bapupas kriminalitet och Djurgårdens bristande intresse för spelarnas sociala situation) har jag ställt sent när intervjupersonerna blivit varma i kläderna och fått mer förtroende för mig som reporter. Som hjälp på traven i intervjuerna har jag ofta utgått ifrån en händelse som jag redan vet några detaljer kring för att sedan låta intervjupersonen brodera ut mer.

Givetvis finns det nackdelar kring att genomföra intervjuer kring någons minnen. Vissa detaljer faller med årens lopp naturligt bort ó andra förväxlas eller förbättras. Det finns även en risk att intervjupersonernas självbild eller personliga agenda påverkar hur minnet av en händelse framförs till mig som reporter. Jag har helt enkelt varit beroende av intervjupersonernas välvilja gentemot mig, och att jag har kunnat inge förtroende hos de intervjuade. Det här skulle betraktas som ett problem inom forskning. Inom journalistik är det vardag, speciellt inom den berättande genren. En bra story är en bra story och om vissa icke bärande detaljer inte stämmer överens med verkligheten så må det vara hänt.

De viktigaste intervjupersonerna har jag träffat eller ringt två gånger med några veckors uppehåll. Det tillvägagångssättet gav mig möjlighet att fylla i luckor från första intervjun, vinna förtroende och därmed kunna ställa mer fördjupade frågor, samt kunna ösagaö mig fram genom intervjuer med olika människor för att till slut nå kärnan i en enskild episod.

Rent tekniskt har jag lagt upp intervjuerna kronologiskt, alltså ställt frågor i den ordningen händelserna har skett för att minimera risken att intervjupersonen blandar ihop händelser. Annars har nyckeln varit följdfrågor. Ingen detalj är för liten för att få reda på ó inget skeende kan berättas nog konkret. På Offsides redaktion snurrar ett viktigt ledord ó att krama ur det sista vattnet ur snöbollen. Dessa ord har funnits med mig ständigt under intervjuerna. En annan viktig teknisk lärdom att dra av djupintervjuer är att tidigt ställa en ingående detaljfråga

om något som intervjupersonen säger. Det sätter tonen även hos den intervjuade, han inser tidigt att han inte kommer undan med svepande svar och standardfraser. Därefter blir arbetet mot snöbollens innersta kärna smidigare.

Problem under arbetets gång

Mitt största problem har varit att fyra av historiens viktigaste karaktärer har varit okontaktbara. Fedo Moukoko dog 2001, hans historia har återberättats av Benjamin Moukoko. Bror Anders Månsson har valt att avstå intervju, och istället uttryckligen överlåtit åt andra att svara på frågor om hans del i historien. Yannick Bapupa har i maj flyttats från häktet i Uppsala till Skogomeanstalten och har av uppenbara skäl varit svår att kontakta. Långt in i min arbetsprocess var det oklart om han skulle fällas för våldtäkt och hovrätten ändrade i mars tingsrättens friande dom från i höstas. Bapupas advokat ansökte om att Högsta domstolen skulle ta upp ärendet, men fick därifrån ett nej. När domen nådde laga kraft kontaktade jag återigen Anders Berg i Gefle som är nära vän till Bapupa och den ende som förutom familjen har haft tillstånd att besöka Bapupa i häktet. Via Berg skickade jag en fråga till Bapupa om han var intresserad av att ställa upp för en intervju. Han har tidigare nekat Aftonbladet, Expressen, Gävle Dagblad och Barometern intervjuer om rättegången och våldtäkten. Via Berg meddelade han att han kunde tänka sig att prata med mig om Kin City. Därefter skickade jag ett brev till häktet med en beskrivning av mitt reportage, samt de frågor jag tänkt ställa. Anders Berg berättade att Bapupa fick brevet och tyckte att det var okej, men flytten till Skogome eller något annat har tydligen komplicerat kommunikationen och jag har ännu inte fått svar på brevet. Tre veckor senare skickade jag ett nytt brev till Bapupa, numera adresserad Skogomeanstalten. Denna gång frågade jag konkret om att få komma på besök. I skrivande stund väntar jag ännu på besked.

Personer som inte går att intervjua är aldrig en fördel och innebär ett hinder som måste passeras. I det här fallet ansåg jag att materialet Benjamin gav mig om Fedo var tillräckligt detaljerat för att bygga upp Fedo som en central karaktär. Bror Anders Månsson har däremot degraderats från en tänkbar huvudkaraktär till en bifigur. Bapupa och Mbemba fungerar som kroker i inledning och ingress, vilket egentligen kräver ett större utrymme i resten av texten. Jag jobbar vidare på Bapupa och hoppas att ett fängelsebesök finns med i texten som trycks i Offside.

Skrivprocess

Exjobbet är skrivet som ett reportage, vilket gett mig en del huvudbry i skrivandet av ingress och inledning. Historien visade sig vara svår att sammanfatta i tre meningar. Dessutom skapas ur historiens baktunghet ett behov av att ankra i nutid. Jag har aldrig tvivlat på berättelsen som sådan, snarare hur jag ska ge den mening även i nutid. I ett försök att problematisera har därför René Makondeles gamla lagkamrater och medresenärer Yannick Bapupa och Blaise Mbemba fått utrymme i ingressen. Deras bekymmersamma tillvaro är tänkt att ge dragkraft åt hela storyn med hjälp av frågan över det här egentligen så lyckat? Reportaget berättas sedan i två plan. Dels händelseorienterat och Vad var det som hände? och dels karaktärsorienterat och René tvivlar, ser tillbaka, bestämmer sig.

Tips till vidare grävning

Ett ämne som jag valt att inte ta upp i texten är importen av utländska och då främst afrikanska spelare till Allsvenskan. En mer ingående granskning av ämnet tar mycket tid i anspråk vilket hade krävt mer tid eller ytterligare en reporter. För framtida examensjobb som snuddar vid ämnet vill jag dock tipsa om att Migrationsverket utfärdar arbetstillstånd för idrottare som kommit hit från länder utanför EU. Migrationsverket har tidigare gjort egna sammanställningar med kompletta listor över hur många arbetstillstånd som utfärdats till

idrottare, vilken idrott de utövar och vilka länder de kommer ifrån. Dessa sammanställningar är offentliga.

Citerade muntliga källor

Benjamin Moukoko, fotbollsagent, bror till Fedo Moukoko. Intervju i Stockholm 31 mars och per telefon 4 maj.

Bosse Andersson, f d klubbdirektör Djurgårdens IF. Intervju per telefon 9 april.

Ingvar öPutteö Carlsson, f d sportchef Djurgårdens IF. Intervjuer per telefon 8 och 25 mars.

René Makondele, spelare Kinshasa City, Djurgården, Gefle, Helsingborg. Intervjuer på Olympia i Helsingborg 5 mars och 13 april.

Richard Ekunde, spelare Kinshasa City, Djurgården, Åtvidaberg, Gais. Intervju i Göteborg 11 mars.

Zoran Lukic, f d tränare Djurgårdens IF. Intervju i Göteborg 23 februari.

På grund av att dessa personer valt att inte finnas med på hitta.se eller motsvarande kataloger finns deras nummer inte heller med i det här offentliga dokumentet.

Skriftliga källor

Citerade i texten

Fifas transferregler: Regulations on the status and transfer of players

http://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/01/06/30/78/statusinhalt_en_122007.pdf

Makondele tackar "Putte" för succén: "Han är som min pappa"
Expressen 2003-08-01

Relevanta ociterade pressklipp, kronologisk ordning
15-åringar skulle värvas i hemlighet
Expressen 2000-08-22

Här är oroshärden långt borta
DN 2002-09-28

"Putte" fick tjata för att Makondele skulle få stanna
Expressen 2003-07-31

Han är Djurgårdens hemliga välgörare
Expressen 2003-08-06

Drömmen om ett proffsliv i Sverige
DN 2003-10-18

Djurgården och de tre rike männen
Offside nr 3/2003

KONGO-KINSHASA>>>STOCKHOLMS TUNNELBANA
Aftonbladet 2004-03-23

Från Kongo till derbyhjälte på Råsunda.
Expressen 2004-09-12

"Vi ville åka tillbaka till Kongo direkt"
Expressen 2007-03-28

Nyttiga länkar under arbetets gång

www.aftonbladet.se

www.dif.se

www.dn.se

www.expressen.se

www.rsssf.com

www.svenskfotboll.se

www.transfermarkt.co.uk

<http://ret-web01.int.retriever.no.ezproxy.ub.gu.se/services/archive.html>

Målgrupp

Reportaget är skrivet för att publiceras i Offside nr 5/2010.